

**UCHWAŁA NR XXV/12/2021
RADY POWIATU W KOŃSKICH**

z dnia 30 marca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021 – 2025**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920) w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.), Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021 - 2025*, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Powiatu

Zbigniew Kowalczyk

Załącznik do Uchwały Nr XXV/12/2021
Rady Powiatu w Końskich
z dnia 30 marca 2021 r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE KONECKIM
NA LATA 2021-2025**

Końskie 2021

Spis treści

Wstęp	3
I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.	4
II. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w aktach normatywnych.	8
III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie koneckim.....	10
IV. Cele i założenia Programu.....	25
V. Realizatorzy i współrealizatorzy Programu.	26
VI. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	27
VII. Cele, zadania, realizatorzy, terminy i wskaźniki realizacji <i>Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie koneckim na lata 2021-2025</i>	28
VIII. Ewaluacja i monitoring Programu.....	33
IX. Finansowanie Programu.	33
X. Spis rysunków, tabel i wykresów.	34
XI. Bibliografia.....	35

Wstęp

Istotnym warunkiem skutecznego zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie jest zrozumienie jego genezy, znajomość form, jakie przemoc przyjmuje i wpływu, jaki wywiera na życie nie tylko samych ofiar, ale również ich dzieci i całego społeczeństwa.

Rodzina stanowi pierwsze i zasadnicze środowisko wychowawcze, gdyż tworzą się w niej określone normy regulujące zachowanie jej członków oraz role i pozycje wytwarzające wzajemne wymagania i oczekiwania. Rodzina jest tym składnikiem środowiska wychowawczego, który oddziałuje na człowieka najdłużej, niekiedy przez całe jego życie.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem niezwykle traumatycznym i ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych i zaburzeń postrzegania własnej osoby, sprawcy przemocy i innych ludzi.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021 - 2025 jest realizacją art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.), zgodnie z którym to do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- opracowywanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Program ten ma na celu zwiększenie skuteczności działań podejmowanych na rzecz przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe *Programu* odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, a co za tym idzie realizowane będą przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania oraz zwalczania przemocy w rodzinie na terenie powiatu koneckiego. Nie ulega wątpliwości, że podejmowanie

kompleksowych, wielopoziomowych działań, ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie oraz korygowanie niepożądanych postaw i zachowań osób stosujących przemoc, a także skoordynowana i sprawna współpraca międzyinstytucjonalna, jest warunkiem niezbędnym realizacji celu głównego *Programu*.

I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.

1. Definicja przemocy w rodzinie

Przemocą w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. **Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny, naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody.**

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

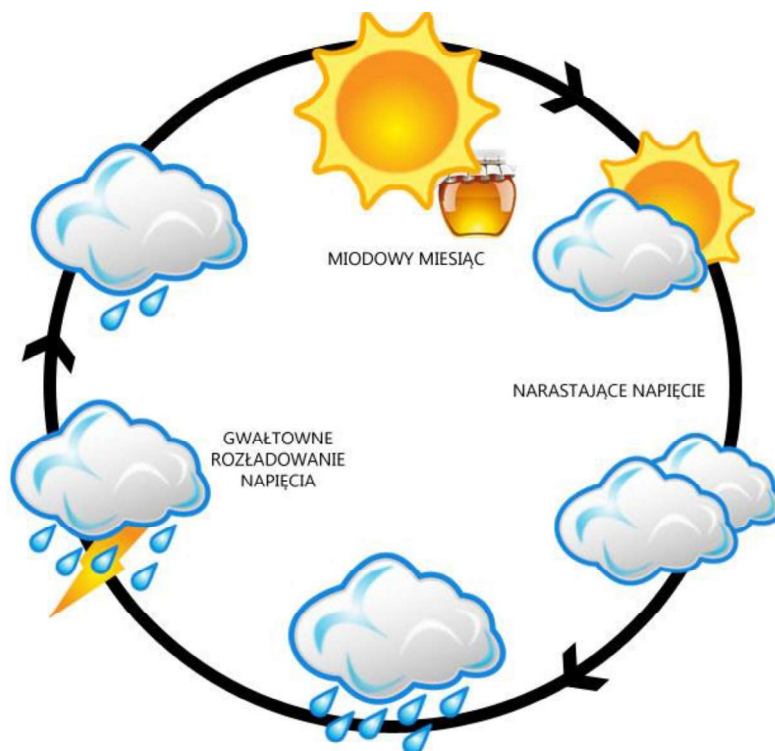
- **jest intencjonalna** - jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka,
- **jest nakierowana na kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,**
- **odbywa się w warunkach nierównowagi sił** - sprawca ma i wykorzystuje przewagę (fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną) nad ofiarą,
- **prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności ofiary,**
- **powoduje cierpienie oraz naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.**

2. Cykl przemocy domowej

Związki oparte na przemocy cechuje szczególna dynamika. Przemoc ma zazwyczaj charakter cykliczny - powtarza się w cyklach składających się z trzech następujących po sobie faz:

- **faza narastającego napięcia,**
- **faza ostrej przemocy,**
- **faza skruchy (miesiąca miodowego).**

Rysunek 1. Cykl przemocy

Źródło. <http://www.fundacjaart.pl/fazy-przemocy/>

FAZA NARASTANIA NAPIĘCIA

Istotą tej fazy jest stopniowy wzrost napięcia między sprawcą, a ofiarą przemocy. Sprawca staje się podirytowany i rozdrażniony, zaczyna zachowywać się w sposób zagrażający bezpieczeństwu emocjonalnemu ofiary. Każdy drobiazg powoduje jego złość, często wywołuje awantury. Staje się patologicznie zazdrosny, kontrolujący i opresyjny. Ofiara doskonale przeczuwa zbliżający się atak i stara się nie denerwować partnera. Cały czas jest czujna, napięta i bardzo uważna. Niektóre ofiary w tej fazie cyklu mają różne dolegliwości cielesne, takie jak bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utrata apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą chęć do życia lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Faza narastania napięcia jest często momentem, w którym ofiary zaczynają szukać pomocy z zewnątrz, u rodziny, przyjaciół, instytucji publicznych.

FAZA OSTREJ PRZEMOCY

W tej fazie napięcie, które narastało w sprawcy, znajduje upust. Zachowanie staje się bardzo nieprzewidywalne, gwałtowne. Wybuchy gniewu mogą wywołać małe drobiazgi,

np. pozostawienie jakiejś rzeczy w danym miejscu, opóźnienie posiłku. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem, kopaniem, grożeniem, duszeniem. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej. Skutki użytej przemocy mogą być różne, zarówno fizyczne (siniaki i otarcia, wybity ząb, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, a nawet śmierć) jak i psychiczne (apatia, depresja, itp.).

FAZA MIODOWEGO MIESIĄCA

Ten etap obejmuje różnego rodzaju zachowania - od prostego zaprzeczenia przez agresora temu, co się stało, do prób odpokutowania czy obietnice poprawy. Gdy sprawca wyładował już swoją złość i wie, że posunął się za daleko, nagle staje się inną osobą, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Przekonuje ofiarę, że to był wyjątkowy incydent, który już się nigdy więcej nie zdarzy. Ofiara zaczyna mieć nadzieję, że agresor się zmienił. Okresy skruchy stają się tym krótsze, im zależność i zmęczenie ofiary od sprawcy jest większe. Pozytywny okres związku szybko przemija i znowu powoli dochodzi do narastania napięcia. Rozpoczyna się nowy cykl przemocy. Faza ta „zabezpiecza” sprawcę przed odwetem lub odejściem ofiary, która stanowi dla niego najbezpieczniejsze i zawsze dostępne źródło wyładowania.

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat. Przemoc z czasem nasila się, za każdym razem jest coraz gorzej. Akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i wyrafinowane.

3. Rodzaje przemocy w rodzinie – formy zachowań agresywnych

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

PRZEMOC FIZYCZNA – to każde zachowanie, którego celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego wbrew jej woli, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie jej życia, np. popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub innymi substancjami żrącymi, użycie broni itp.

PRZEMOC PSYCHICZNA – to każde zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w ofierze strachu oraz pozbawienie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem. Ten rodzaj przemocy prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby np. poprzez: wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągle krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, stosowanie gróźb, szantażowanie.

PRZEMOC SEKSUALNA - jest to wymuszenie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, np. nieakceptowane pieszczoty, seks z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, krytykowanie zachowań seksualnych.

PRZEMOC EKONOMICZNA – jest to działanie mające na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy, np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka. Przemoc ekonomiczna ma swoje podłoże w braku możliwości zaspokojenia własnych podstawowych potrzeb, co łączy się z zaniedbaniem, czyli niezaspokajaniem podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych dziecka, odrzucenie emocjonalne, brak zainteresowania jego rozwojem, stanem zdrowia, higieną, właściwym odżywianiem i ubieraniem. Może dotyczyć osób starszych i niepełnosprawnych.

4. Skutki przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi.

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bezpośrednimi ofiarami lub świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokajanie tych podstawowych potrzeb, wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie. Zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje, niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Nie ulega wątpliwości, że podejmowanie kompleksowych, wielopoziomowych działań, ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie oraz korygowanie niepożądanych postaw i zachowań osób stosujących przemoc, a także skoordynowana i sprawna współpraca międzyinstytucjonalna jest warunkiem niezbędnym realizacji celu głównego *Programu*.

5. Mity społeczne dotyczące przemocy

Przemoc jest zjawiskiem, wokół którego powstały stereotypy myślowe, niestety często mu sprzyjające, usprawiedliwiające i postulujące powstrzymywanie się od reakcji osób z zewnątrz.

Do takich przekonań należą, m.in.:

- przemoc nas nie dotyczy i zdarza się rzadko,
- przemoc ma miejsce wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary,
- problemy rodzinne, małżeńskie nie powinny wykraczać poza ściany domu,
- przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego,
- to był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy,
- jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że sobie na to zasłużył,
- ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc,
- przyczyną przemocy jest alkohol lub środki odurzające,
- gwałt w małżeństwie nie istnieje.

Patrząc na powyższe stereotypy i przekonania, trudno jest je zaakceptować jako logiczne i racjonalne tłumaczenie istnienia przemocy domowej. Jest to próba usprawiedliwienia tego zjawiska, czy też braku jakiejkolwiek reakcji na nie ze strony osób, których dotyczy, świadków tych zdarzeń, a nawet instytucji mających nieść pomoc w tego typu sytuacjach.¹

Taki sposób myślenia prowadzi do uwikłania w sytuacje przemocy. Skłania bowiem wszystkich do działań mających na celu „poprawianie” zachowania osoby doświadczającej przemocy, co jednak nie przynosi trwałego efektu. Należy pamiętać, że za przemoc zawsze odpowiedzialność ponosi sprawca, niezależnie od tego, co zrobiła ofiara.

II. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w aktach normatywnych.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021 – 2025 będzie realizowany w oparciu o następujące akty normatywne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi do niniejszej ustawy:

¹ A. M. Basak, *Uwarunkowania przemocy w rodzinie*, „Pedagogika Rodziny” 2012, s. 132

-
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245),
 - rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259);
 - rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 roku w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 718);
 - rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.);
 - Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020, przyjęty Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.;
 - Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1359);
 - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.);
 - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 30 ze zm.);
 - Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360 ze zm.);
 - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny wykonawczy (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 53);
 - Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku - Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm.);
 - Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości

-
- i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zmianami);
 - Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 969);
 - Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 roku – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914);
 - Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.);
 - Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 ze zm.);
 - Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 920);
 - Wojewódzki program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2017-2022 przyjęty uchwałą Nr XXXVIII/552/17 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 20 listopada 2017 roku.

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie koneckim.

Diagnozę zjawiska przemocy na terenie powiatu koneckiego opracowano na podstawie danych statystycznych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich oraz danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Końskich, ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na obszarze powiatu koneckiego, Sąd Rejonowy w Końskich i Prokuraturę Rejonową w Końskich. Analiza dotyczy danych z lat 2017 – 2019.

1. Zespoły interdyscyplinarne

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych. Zespół ma za zadanie, m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Zespół opracowuje i realizuje indywidualne plany pomocy i inicjuje działania w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitoruje sytuację w tych rodzinach.

Do zadań zespołu należy również dokumentowanie podejmowanych działań oraz ich efektów. Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą także wchodzić prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż wymienione powyżej, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Od dnia 30 listopada 2020 r. możliwe jest powoływanie w skład zespołu interdyscyplinarnego przedstawicieli Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza podejrzanego o stosowanie przemocy, pełniącego czynną służbę wojskową (ust. 9a ust.3a Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.).

Na terenie powiatu koneckiego funkcjonuje **8 zespołów interdyscyplinarnych**.

Rysunek 2. Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działające na terenie powiatu koneckiego.

Posiedzenia zespołów powinny odbywać się nie rzadziej niż jeden raz na trzy miesiące. Częstsze spotkania zespołów są warunkowane rosnącymi potrzebami, które wynikają z szerzącego się zjawiska przemocy i wprowadzania obligatoryjnych działań zapobiegawczych.

2. Procedura Niebieskiej Karty

Częstotliwość występowania zjawiska przemocy oddaje liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart.

Dane zawarte w Tabeli 1, prezentują liczbę Niebieskich Kart rozpatrywanych w latach 2017 – 2019 przez zespoły interdyscyplinarne z terenu powiatu koneckiego, z podziałem na podmioty, które je sporządziły.

Tabela 1. Liczba Niebieskich Kart w latach 2017 – 2019, rozpatrywanych przez zespoły interdyscyplinarne, w podziale na podmioty je sporządzające.

Podmiot sporządzający NK	Liczba NK rozpatrywanych przez ZI		
	2017	2018	2019
jednostka organizacyjna pomocy społecznej	21	34	19
gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	4	4	0
policja	228	216	261
oświata	5	3	8
służba zdrowia	0	0	0
inny podmiot	0	0	0

Analiza danych zawartych w Tabeli 1 wskazuje, że najwięcej Niebieskich Kart sporządza policja (łącznie, na przestrzeni 3 lat – 705 kart).

Pozostałe instytucje: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, oświata i GKRPA sporządziły łącznie, na przełomie 3 lat - 98 Niebieskich Kart. Podmioty służby zdrowia, nie sporządziły w ww. okresie żadnej Niebieskiej Karty.

Tabela 2. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu koneckiego w latach 2017-2019.

PODMIOT SPORZĄDZAJĄCY NIEBIESKĄ KARTĘ (NK)	LICZBA NK 2017	LICZBA NK 2018	LICZBA NK 2019
Komenda Powiatowa Policji w Końskich	216	206	243
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskich	122	121	122
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stąporkowie	60	70	96
Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radoszycach	32	30	22

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smykowie	9	11	7
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słupi Koneckiej	10	3	8
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gowarczowie	15	16	17
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Fałkowie	5	2	8
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Malenieckiej	5	5	10
RAZEM	474	464	533

Z dostępnych danych liczbowych wynika, że w powiecie koneckim największą ilość założonych Niebieskich Kart zarówno w roku 2017, 2018 i 2019 sporządzili funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Końskich. Ośrodki pomocy społecznej łącznie sporządziły w roku 2017 – 258 NK, w 2018 roku – 258 NK, w 2019 roku – 290 NK.

3. Osoby/rodziny zgłaszające się do ośrodków pomocy społecznej z problemem przemocy

Na podstawie ankiet skierowanych do ośrodków pomocy społecznej, udało się pozyskać dane liczbowe dotyczące liczby rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemu przemocy w rodzinie. Zestawienie obrazuje poniższa tabela.

Tabela 3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemu przemocy w rodzinie w poszczególnych gminach powiatu koneckiego w latach 2017 – 2019.

GMINA	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemu przemocy w rodzinie		
	2017	2018	2019
Końskie	159	132	112
Stąporków	14	20	21
Radoszyce	32	30	22
Smyków	0	0	0
Słupia Konecka	17	8	10
Gowarczów	15	14	11
Fałków	0	0	1
Ruda Maleniecka	0	0	0
RAZEM	237	204	177

Z przeprowadzonych ankiet wynika, że w okresie od 2017 do 2019 roku spadła nieznacznie liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemu przemocy w rodzinie. Dane te

nie pokrywają się jednak z wartościami liczbowymi zawartymi w Tabeli 2, gdzie obserwujemy wzrost liczby sporządzanych Niebieskich Kart.

Należy zaznaczyć, że problematyka przemocy jest trudna, a praca z ofiarami i sprawcami przemocy jest długoterminowa, więc wymaga szczegółowej, dalszej analizy. Ponadto, wymaga poświęcenia i nakładu sił, zarówno funkcjonariuszy policji, pracowników ośrodków pomocy społecznej oraz innych podmiotów udzielających wsparcia, w razie potrzeby, osobom dotkniętym przemocą.

Problem przemocy dotyka nie tylko kobiet, mężczyzn i dzieci ale także osoby starsze i/lub niepełnosprawne. Uzyskane dane z ośrodków pomocy społecznej z lat 2017, 2018 i 2019 wskazują, iż przemoc coraz częściej jest zgłaszana wobec osób w podeszłym wieku. Poniższe tabele zawierają dane liczbowe, ukazujące istotę poruszanego problemu.

Tabela 4. Liczba osób doznających przemocy, które zgłosiły się do ośrodków pomocy społecznej, według płci i wieku.

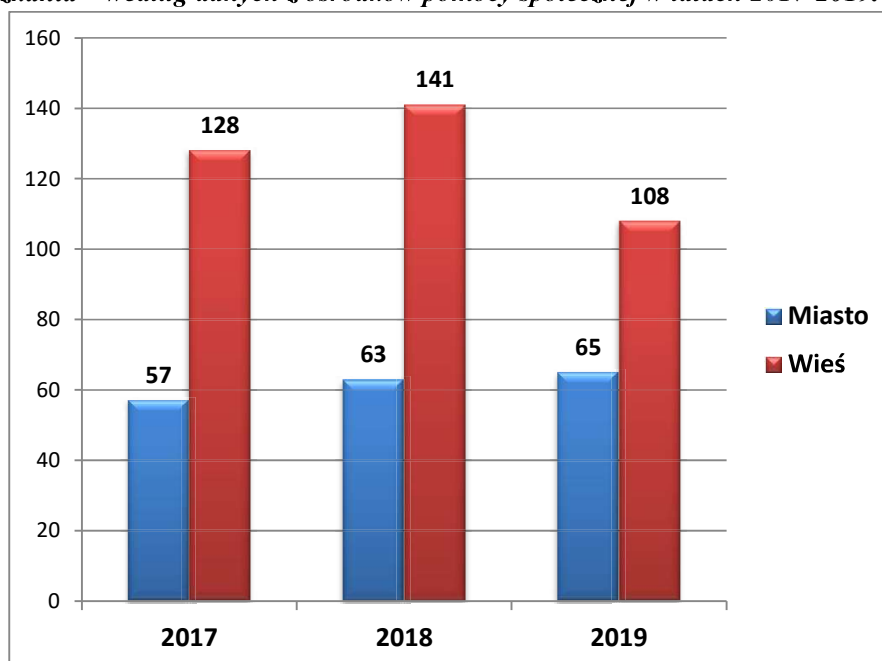
Rok	Kobiety			Mężczyźni		
	Małoletni	Wiek do 60 r. ż.	Wiek powyżej 60 r. ż.	Małoletni	Wiek do 60 r. ż.	Wiek powyżej 60 r. ż.
2017	11	111	20	6	12	3
2018	6	67	46	5	12	6
2019	5	88	28	11	23	14
Razem	22	266	94	22	47	23

Z danych liczbowych zgromadzonych w powyższej tabeli wynika, iż najczęściej doznawanie aktów przemocy zgłaszają kobiety. Na przełomie trzech lat ich liczba wynosiła 382. Najwięcej kobiet, tj. 142 zgłosiło się do ośrodków pomocy w roku 2017. W roku 2018 liczba ta wyniosła 119, natomiast w 2019 roku – 121.

W latach 2017 – 2019 łącznie 92 mężczyzn zgłosiło do ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu koneckiego fakt doświadczania przemocy.

Niepokojąca jest liczba dzieci, które doświadczyły przemocy na przełomie trzech lat (44) oraz liczba osób starszych i/lub niepełnosprawnych (117).

Wykres 1. Osoby doznające przemocy w rodzinie w powiecie koneckim ze względu na miejsce zamieszkania – według danych z ośrodków pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Jak wynika z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu koneckiego, osoby doznające przemocy w rodzinie, w zdecydowanej większości, pochodzą z terenów wiejskich. W roku 2017 było to 128 osób, w roku 2018 – 141 osób, natomiast w 2019 roku – 108 osób.

4. Osoby stosujące przemoc

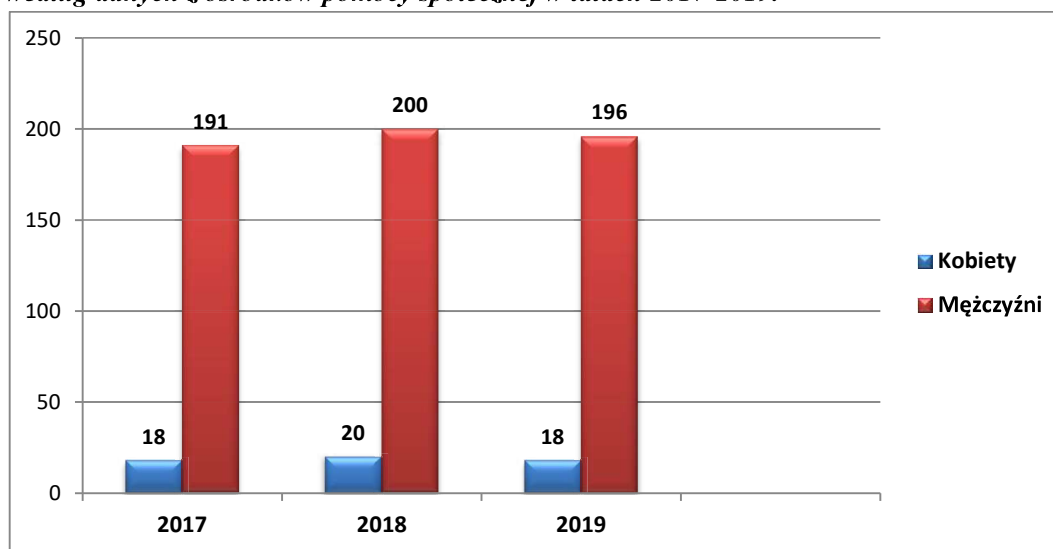
Badania prowadzone wśród osób, które stosują przemoc wobec najbliższych jednoznacznie pokazują, że nie ma jednolitego portretu (jednego typu) sprawcy przemocy w rodzinie. Udało się jednak wyodrębnić u sprawców przemocy pewne cechy wspólne, które posiadają oni w stopniu większym niż osoby, które nie krzywdzą członków swojej rodziny.

Osoby stosujące przemoc charakteryzuje określony system przekonań na temat mężczyzn, kobiet, rolach w związku, rodzinie, relacji pomiędzy płciami i ludźmi w ogóle, który wspiera patriarchalny model rodziny i określony sposób wychowania dzieci. Postrzeganie świata jako pola do walki, na której za każdym razem, żeby mógł ktoś wygrać, ktoś inny musi przegrać. Konsekwencją takiego przekonania jest dzielenie świata na męski i żeński, silniejszy i słabszy, ważniejszy i nieistotny. Przekonanie o wyjątkowości swojej roli w zderzeniu

z codziennym doświadczeniem i różnorodnymi trudnościami, może generować poczucie niższej wartości i bycia do niczego, poczucie izolacji i braku wsparcia społecznego.²

Wykres 2 obrazuje liczbę osób stosujących przemoc w rodzinie w powiecie koneckim, ze względu na płeć, w latach 2017-2019.

Wykres 2. Osoby stosujące przemoc w rodzinie w powiecie koneckim, w podziale na płeć, według danych z ośrodków pomocy społecznej w latach 2017-2019.

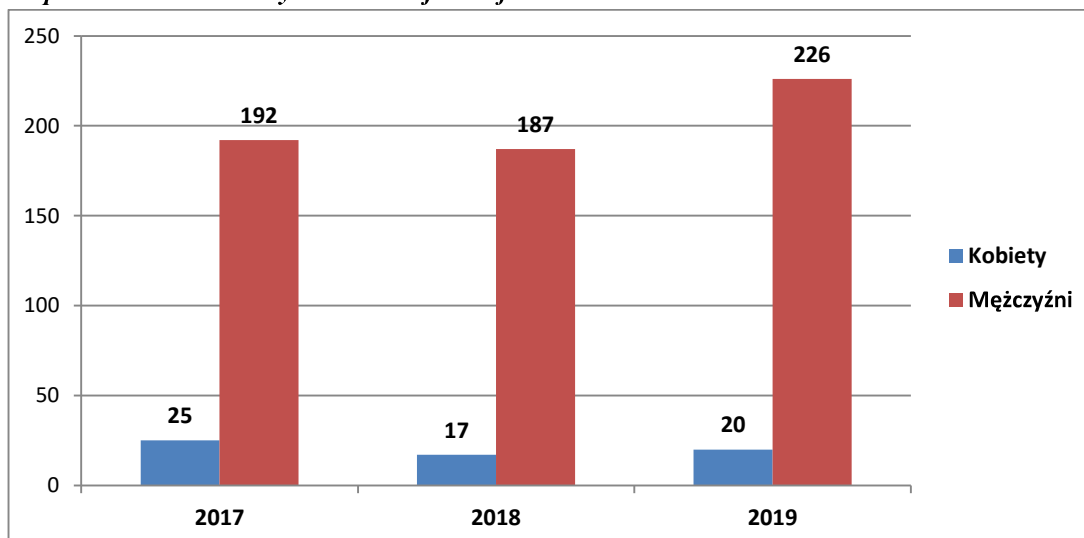

W zdecydowanej większości, osobami stosującymi przemoc w rodzinie na terenie powiatu koneckiego są mężczyźni. W roku 2017, według danych pozyskanych z ośrodków pomocy społecznej, było 191 przypadków stosowania przemocy przez mężczyzn, w 2018 – 200, w 2019 – 196.

Komenda Powiatowa Policji w Końskich, w latach 2017 – 2019, podjęła łącznie 680 interwencji domowych w związku z przemocą w rodzinie. W trzech przypadkach, doszło do interwencyjnego umieszczenia dzieci w rodzinie lub innym bezpiecznym dla nich miejscu, w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie.

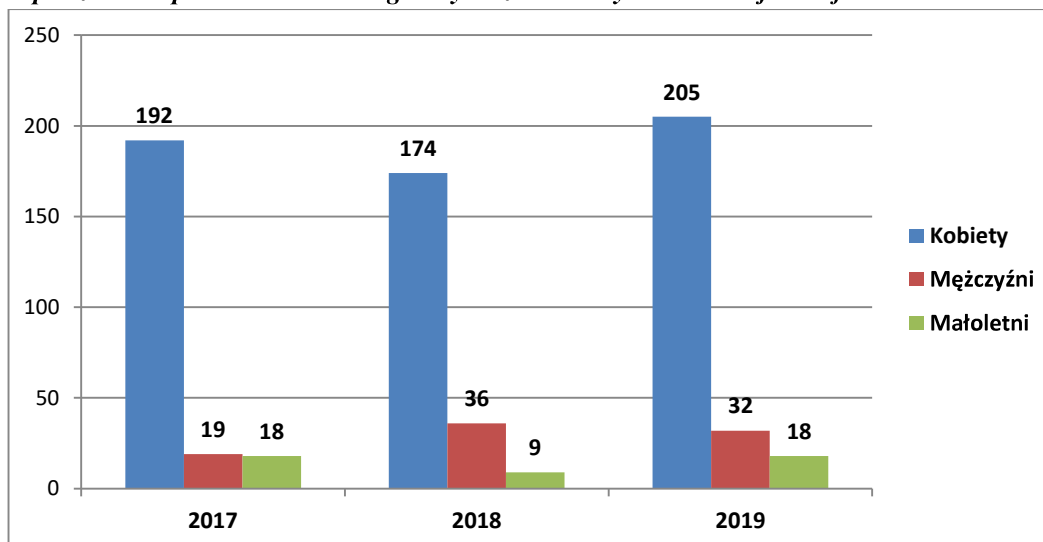
² strona internetowa <https://opsbemowo.waw.pl/przemoc/osoba-stosujaca-przemoc>, odczyt z dnia 11.12.2020 r.

Wykres 3. Osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w podziale na płeć – dane Komendy Powiatowej Policji w Końskich.

Dane KPP w Końskich potwierdzają, że zdecydowana większość osób stosujących przemoc to mężczyźni.

Wykres 4. Osoby wobec, których istnieje podejrzenie że są dotknięte przemocą w rodzinie w podziale na płeć i wiek - według danych z Komendy Powiatowej Policji w Końskich.

Analiza wykresu 4 wskazuje, że osobami pokrzywdzonymi przez sprawców przemocy w latach 2017 – 2019, najczęściej były kobiety. Drugą grupę stanowią mężczyźni. Małoletni stanowią w statystykach prowadzonych przez policję z terenu powiatu koneckiego, niewielki odsetek osób podejrzanych o to, że są dotknięte przemocą w rodzinie.

Należy podkreślić, że Policja jest istotnym realizatorem przedsięwzięcia ukierunkowanego na wzrost stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie, podejmując jako pierwszy organ liczne interwencje w tym zakresie.

5. Obraz osoby stosującej przemoc i doznającej przemocy w rodzinie na podstawie zebranych danych z lat 2017 -2019 w powiecie koneckim

Ze zgromadzonych danych wynika, iż statystyczni sprawcy przemocy domowej (osoby stosujące przemoc w rodzinie) to w zdecydowanej większości mężczyźni, pochodzący z terenów wiejskich, natomiast osoby doznające przemocy w rodzinie (ofiary przemocy domowej) to w zdecydowanej większości kobiety zamieszkujące na wsi.

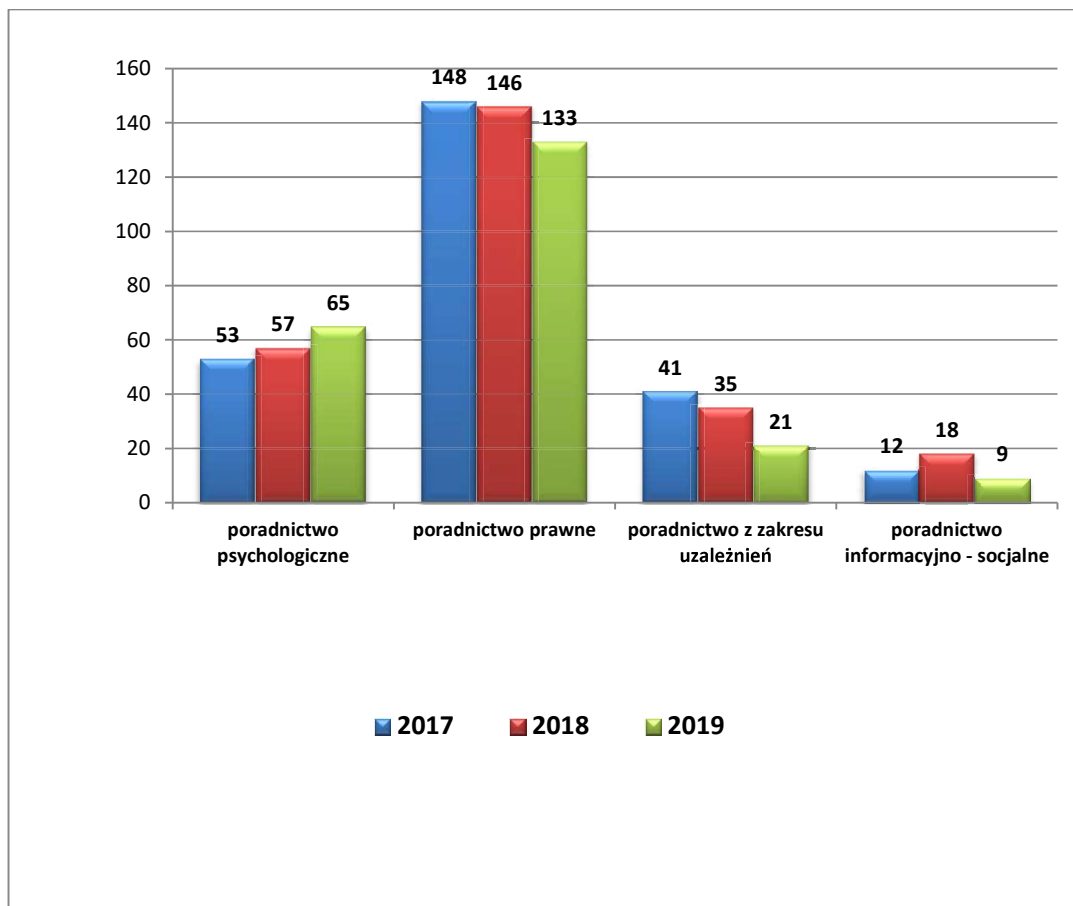
6. Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich oraz Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Końskich w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich oraz działający w jego strukturze Ośrodek Interwencji Kryzysowej, od wielu lat są mocno zaangażowane w przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie. Prowadzone są cyklicznie działania profilaktyczne oraz akcje informacyjne. PCPR oraz OIK w Końskich współpracują z wieloma instytucjami z terenu powiatu koneckiego działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie: Komendą Powiatową Policji w Końskich, ośrodkami pomocy społecznej, Gminnymi Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądem Rejonowym, prokuraturą, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, w zależności od potrzeb.

Mieszkańcy powiatu koneckiego mają możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, informacyjno – socjalnego, z zakresu uzależnień.

Liczbę osób korzystających z poszczególnych form wsparcia w latach 2017 – 2019 obrazuje wykres nr 5.

Wykres 5. Liczba osób korzystających z poradnictwa świadczonego w PCPR/OIK w Końskich w latach 2017 – 2019.

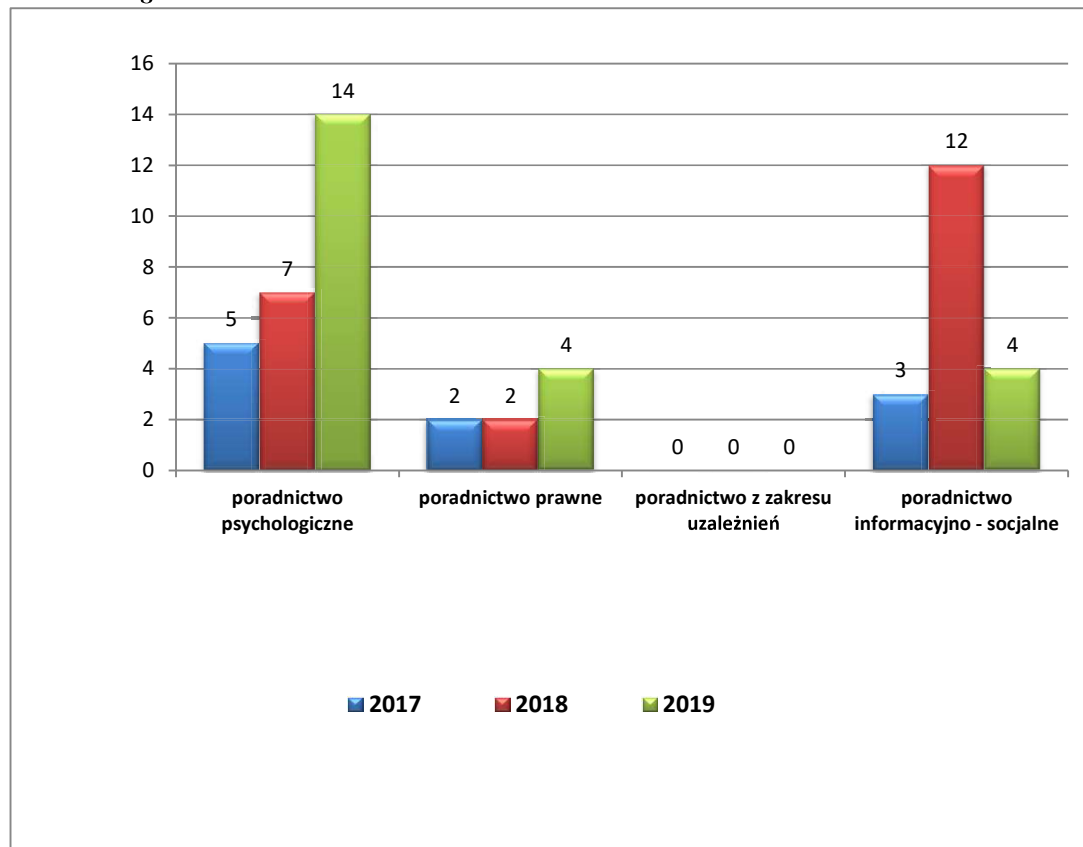
Źródło: sprawozdania z działalności PCPR/OIK w Końskich.

Najczęstszymi powodami zgłaszania się osób do PCPR/OIK w Końskich są: sytuacja kryzysowa, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba.

Niestety, zdarzają się również osoby wymagające wsparcia, w związku z występowaniem w ich rodzinie zjawiska przemocy.

Poniższy wykres zawiera dane liczbowe, dotyczące osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa w PCPR i OIK w Końskich z uwagi na ww. problem.

Wykres 6. Liczba osób z problemem przemocy w rodzinie, korzystających z poradnictwa świadczonego w PCPR/OIK w Końskich w latach 2017 – 2019.

Źródło: sprawozdania z działalności PCPR/OIK w Końskich.

W latach 2017 – 2019 z poradnictwa dla osób doznających przemocy w rodzinie ogółem skorzystały 53 osoby, w tym w roku 2017 - 10 osób, w 2018 – 21 osób, natomiast w 2019 roku – 22 osoby.

Formą wsparcia, z której interesanci PCPR/OIK w Końskich korzystali najczęściej, było poradnictwo psychologiczne (26 osób), następnie poradnictwo informacyjno – socjalne (19 osób) oraz prawne (8 osób).

W PCPR w Końskich funkcjonuje również całodobowy telefon interwencyjny. Interesanci znajdujący się w sytuacji kryzysowej, w tym sytuacji przemocy w rodzinie za jego pośrednictwem mogą korzystać z poradnictwa.

7. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich podejmowane w stosunku do sprawców przemocy. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego.

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, a przemoc w rodzinie jest niewątpliwie najgorszym jej rodzajem, ponieważ sprawcą jest najbliższa osoba – członek rodziny. Dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości, bezpieczeństwa i wzajemnego zrozumienia. Niestety, dla wielu staje się miejscem cierpienia, lęku i rozpacz. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. W wielu przypadkach przemoc jest rezultatem zachowań, wartości bądź ich braku oraz postaw wyniesionych z domu rodzinnego. Sprawcy przemocy przeważnie starają się znajdować uzasadnienie dla aktów przemocy. W szczególności dotyczy to negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obciążenia odpowiedzialnością ofiary. Usprawiedliwianie przemocy może polegać na uprzedmiotowieniu ofiary lub negowaniu jej wartości jako osoby.

W systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, niezbędne jest podejmowanie działań powstrzymujących sprawców i prowadzących do zakończenia przemocy w rodzinie. Służą temu programy korekcyjno – edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc. Program stanowi uzupełnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a jego zadaniem jest spowodowanie zmiany zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

Podstawa prawna realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie określona została przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.) oraz materiałami instruktażowymi dla podmiotów prowadzących programy korekcyjno - edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie zatwierdzonymi z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia w Kielcach.

Programy realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich zostały opracowane z uwzględnieniem zapisów Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Głównym założeniem programu korekcyjno - edukacyjnego jest pomoc osobom stosującym przemoc w zaprzestaniu jej stosowania.

Program realizowany jest w oparciu o elementy Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach z wykorzystaniem elementów Treningu Zastępowania Zachowań Agresywnych (TZA), treningów relaksacyjnych i interpersonalnych. Scenariusze zajęć zawierają również elementy programu Education Groups For Men Who Batter - the Duluth Model. Założeniem programu jest przede wszystkim wspomaganie procesu zmian w zachowaniu klienta w następujących obszarach: poziom poznawczy, poziom emocjonalny, poziom behawioralny.

Uczestnikami programu mogą być osoby:

- samodzielnie zgłaszające się,
- kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- kierowane przez organy ścigania objęte procedurą Niebieskiej Karty,
- zobowiązane przez inne organy, instytucje i organizacje.

Uczestnictwa w programie odmawia się osobom:

- chorym psychicznie,
- uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień.

W przypadku odmowy uczestnictwa w programie, realizator programu wskazuje ww. osobom inne możliwości pomocy, np. wskazuje inne miejsca wsparcia oraz prowadzenia pracy terapeutycznej.

Podstawowym warunkiem przyjęcia osoby do programu jest uznanie przez nią faktu stosowania przemocy w stosunku do osób najbliższych. W przypadku osób chorych psychicznie, wymagana jest konsultacja psychiatryczna, natomiast w przypadku osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków wymagane jest, aby te osoby w pierwszej kolejności kierowane były na terapię dla osób uzależnionych.

Udział w programie jest bezpłatny. Przyjęcie do programu jest poprzedzone rekrutacją oraz indywidualnym spotkaniem kwalifikacyjnym. Warunkiem przyjęcia do programu jest podpisanie kontraktu, a tym samym zaakceptowanie zasad uczestnictwa w programie.

Poniżej prezentujemy dane dotyczące liczby osób uczestniczących w programie korekcyjno - edukacyjnym w latach 2017 – 2019 oraz liczbę osób, które otrzymały zaświadczenia o jego ukończeniu.

Tabela 5. Liczba uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy latach 2017 – 2020.

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba osób, które przystąpiły do PK-E	17	17	17
Liczba uczestników, którzy uzyskali zaświadczenie o ukończeniu PK-E	4	4	4

Z danych zawartych w Tabeli 5 wynika, że w latach 2017 – 2019 do uczestnictwa w programie przystąpiło po 17 osób, natomiast zaświadczenia o ukończeniu otrzymały po 4 osoby.

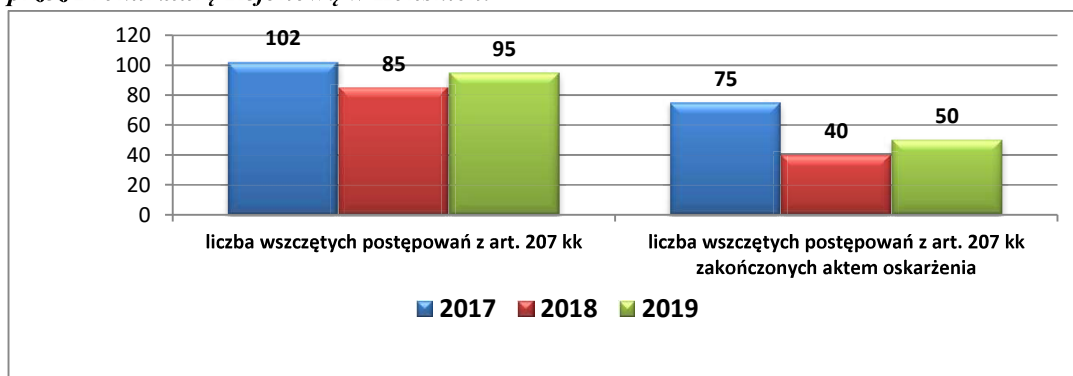
Odsetek osób które ukończyły program na przestrzeni 3 lat wynosi 24%.

8. Analiza danych Prokuratury Rejonowej w Końskich dotyczących przemocy w rodzinie.

W celu dokonania diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu koneckiego, poddano analizie dane dotyczące wszczętych przez Prokuraturę Rejonową w Końskich z art. 207 Kodeksu Karnego postępowań przygotowawczych, dotyczących przemocy w rodzinie oraz liczbę spraw skierowanych aktem oskarżenia do sądu w latach 2017 – 2019.

Statystykę prezentuje poniższy wykres.

Wykres 7. Liczba postępowań z art. 207 kk wszczętych i zakończonych aktem oskarżenia przez Prokuraturę Rejonową w Końskich.

Z analizy danych Prokuratury Rejonowej w Końskich wynika, że w latach 2017 – 2019 wszczęto łącznie 282 postępowania z art. 207 kk, z czego 165 zakończyło się skierowaniem aktu oskarżenia do sądu.

9. Analiza danych Sądu Rejonowego w Końskich dotyczących przemocy w rodzinie.

Na potrzeby opracowania *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021 – 2025*, PCPR w Końskich zwróciło się do Sądu Rejonowego w Końskich z prośbą o udzielenie informacji z lat 2017 – 2019, dotyczących liczby osób skazanych za przestępstwo z art. 207 §1 kk, liczby osób skazanych za przestępstwo z art. 207§1 kk, objętych dozorem kuratorskim oraz liczby wydanych wyroków zobowiązujących do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym.

Dane zawarte zostały w poniższej tabeli.

Tabela 6. Liczba osób skazanych za przestępstwo z art. 207 §1 kk, liczba osób skazanych za przestępstwo z art. 207 §1 kk objętych dozorem kuratorskim oraz liczba wydanych wyroków zobowiązujących do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym w latach 2017 – 2019.

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba osób skazanych za przestępstwo z art. 207 §1 kk	54	49	29
Liczba osób skazanych za przestępstwo z art. 207 §1 kk objętych dozorem kuratorskim	32	33	16
Liczba wydanych wyroków zobowiązujących do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym	5	4	1

Analiza danych zawartych w Tabeli 6 wskazuje, że od roku 2017 zmniejsza się liczba osób skazanych za przestępstwo z art. 207 §1 kk. W roku 2017 wynosiła ona 54, w 2018 – 49, natomiast w 2019 – 29.

Dozorem kuratorskim w związku z popełnieniem przestępstwa znęcania się objętych było: w 2017 roku – 32 osoby, w roku 2018 – 33 osoby, w roku 2019 – 16 osób.

Na przestrzeni lat 2017 - 2019, jedynie 10 osób otrzymało wyroki zobowiązujące je do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym.

10. Podsumowanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w latach 2017 – 2019 w powiecie koneckim.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że w okresie od 2017 do 2019 roku spadła nieznacznie liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemu przemocy w rodzinie. Dane te nie pokrywają się jednak z rosnącą liczbą sporządzanych „Niebieskich Kart”.

Problem przemocy dotyka nie tylko kobiety, mężczyzn i dzieci, ale także osoby starsze i/lub niepełnosprawne. Uzyskane dane z ośrodków pomocy społecznej z lat 2017-2019 wskazują, że przemoc coraz częściej jest zgłaszana wobec osób w podeszłym wieku.

Sprawcami przemocy na ogół są mężczyźni zamieszkujący na terenach wiejskich, choć zdarzyły się pojedyncze przypadki stosowania przemocy przez kobiety. W zdecydowanej większości, osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są kobiety. Z danych KPP w Końskich wynika, że osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie w latach 2017 – 2019 były również osoby małoletnie. Statystyki te jednak nie uwzględniają liczby dzieci ze środowisk, gdzie istnieje podejrzenie stosowania przemocy, a są one przecież świadkami traumatycznych sytuacji.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika również, że niewielka jest liczba osób doświadczających przemocy, korzystających ze specjalistycznego poradnictwa świadczonego w PCPR i OIK w Końskich w stosunku do liczby sporządzanych na terenie powiatu koneckiego „Niebieskich Kart”.

Niepokoï także liczba wydanych przez sąd wyroków, zobowiązujących osoby skazane za znęcanie się, do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym.

IV. Cele i założenia Programu.

Założenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021 – 2025 są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami w tym zakresie. Program oparty jest na zasadach:

-
- ✓ wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
 - ✓ zmiany pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;
 - ✓ promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
 - ✓ szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;
 - ✓ edukacji mieszkańców powiatu koneckiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
 - ✓ promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

Cel główny Programu:

Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie koneckim.

Cele szczegółowe:

1. Profilaktyka i edukacja dzieci, młodzieży, dorosłych oraz rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Ochrona i wsparcie osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Ograniczanie zjawiska przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych.
5. Zwalczanie zachowań przemocowych w rodzinie.

V. Realizatorzy i współrealizatorzy Programu.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021-2025 ma charakter długofalowy. Będzie on realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich przy współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, policją, służbą zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi, kościołami, innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program skierowany jest do mieszkańców powiatu koneckiego, a w szczególności do:

- 1) osób doznających przemocy w rodzinie oraz zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 2) osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) świadków przemocy w rodzinie,
- 4) instytucji oraz organizacji zajmujących się udzielaniem pomocy i wsparcia zarówno osobom pokrzywdzonym jak i osobom stosującym przemoc w rodzinie,
- 5) społeczności lokalnej.

VI. Przewidywane efekty realizacji Programu.

1. Zwiększenie skuteczności pomocy i wsparcia osobom oraz rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie i przeciwdziałania zachowaniom przemocowym.
3. Poprawa jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej rodzinom doświadczającym przemocy.
4. Spadek liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.
5. Podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Niezbędnym warunkiem szybkiej i skutecznej pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy w rodzinie jest interdyscyplinarność działań, dlatego też PCPR i OIK w Końskich przywiązują dużą uwagę do współpracy z innymi instytucjami, służbami społecznymi, a także organizacjami pozarządowymi, które niosą pomoc osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Skuteczne pomaganie osobom doświadczającym przemocy powinno mieć wieloaspektowy charakter. Uzupełnieniem pomocy indywidualnej jest uczestnictwo osób dotkniętych przemocą, np. w grupach wsparcia. Członkowie mogą wspierać się wzajemnie przy pokonywaniu trudności, rozwijać nowe formy radzenia sobie z problemem, dodawać sobie wspólnie odwagi i pewności siebie przy dochodzeniu swoich praw.

W systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie niezwykle ważne jest – obok działań edukacji społecznej nt. zjawiska przemocy i informacji o miejscach udzielania pomocy oraz ochrony i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej – prowadzenie oddziaływań w stosunku do osób stosujących przemoc.

VIII. Ewaluacja i monitoring Programu.

Monitoring Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie dokonywany raz w roku w formie sprawozdania.

Polegał on będzie na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. W oparciu o te dane, dokonywana będzie ewaluacja programu, która ma dostarczyć informacji, czy cele są właściwie realizowane, jaka jest trafność, skuteczność i efektywność.

IX. Finansowanie Programu.

Źródłem finansowania zadań *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021 - 2025* będą środki finansowe:

- z budżetu powiatu koneckiego (środki własne),
- z budżetu państwa,
- z innych programów/konkursów oraz wkłady finansowe innych jednostek działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VII. Cele, zadania, realizatorzy, terminy i wskaźniki realizacji *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021-2025.*

CEL GŁÓWNY				
Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie koneckim				
CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY I WSPÓLREALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI ZADAŃ
Profilaktyka i edukacja dzieci, młodzieży, dorosłych oraz rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Organizowanie konferencji/kampanii społecznych/wykładów/happeningów/spotkań otwartych dla społeczności lokalnej w celu poszerzenia wiedzy z tematyki przemocy w rodzinie i możliwości rozwiązywania konfliktów w rodzinie	– liczba zorganizowanych konferencji/kampanii społecznych/wykładów/happeningów/spotkań otwartych, – liczba rozpowszechnionych broszur, ulotek, plakatów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie	PCPR, OIK, policja, placówki oświatowe, ośrodki pomocy społecznej, GKRPA oraz inne	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb
	Prowadzenie spotkań/zajęć/warsztatów w szkołach oraz innych placówkach edukacyjnych na temat przeciwdziałania przemocy i agresji	– liczba przeprowadzonych spotkań/zajęć/warsztatów, – liczba uczestników spotkań/zajęć/warsztatów	PCPR, OIK, policja, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, ośrodki pomocy społecznej oraz inne	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb

Ochrona i wsparcie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Bezpłatne specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin doświadczających przemocy w rodzinie (prawne, psychologiczne, informacyjno – socjalne, z zakresu uzależnień i inne)	– Liczba udzielonych porad, – Liczba osób doświadczających przemocy korzystających ze specjalistycznego poradnictwa	PCPR, OIK, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, ośrodki pomocy społecznej, inne	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb
	Realizacja zajęć/grup wsparcia/spotkań edukacyjno – terapeutycznych indywidualnych i grupowych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie	– liczba zajęć/grup wsparcia/spotkań, – liczba osób uczestniczących w zajęciach/grupach wsparcia/spotkaniach	PCPR, OIK, ośrodki pomocy społecznej i inne	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb
	Udostępnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacji występowania przemocy w rodzinie	– liczba instytucji udostępniających informacje	PCPR, OIK, policja, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, ośrodki pomocy społecznej oraz inne	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb
	Udostępnianie informacji na temat placówek zapewniających schronienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie województwa świętokrzyskiego (kobiety samotne oraz matki z dziećmi)	– liczba osób, którym udzielono informacji na temat placówek zapewniających schronienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie województwa świętokrzyskiego	PCPR, OIK, policja, ośrodki pomocy społecznej oraz inne	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb

	Prowadzenie całodobowego telefonu interwencyjnego	– liczba osób, które zgłosiły problem przemocy w rodzinie przez telefon interwencyjny	PCPR, OIK, policja, ośrodki pomocy społecznej oraz inne	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb
	Propagowanie i rozwój interwencji kryzysowej	– liczba porad udzielonych w związku z przemocą w rodzinie w ramach interwencji kryzysowej; – liczba realizowanych programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	PCPR, OIK, policja, ośrodki pomocy społecznej oraz inne	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb
Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Organizowanie szkoleń/spotkań/zajęć/warsztatów/konferencji/superwizji dla pracowników podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	– liczba zrealizowanych szkoleń/spotkań/zajęć/warsztatów, konferencji/superwizji; – liczba uczestników szkoleń/spotkań/zajęć/warsztatów/konferencji/superwizji; – liczba podmiotów objętych wsparciem w postaci szkoleń/spotkań/zajęć/warsztatów/konferencji/superwizji	PCPR, OIK, policja, Poradnia psychologiczne – Pedagogiczna, ośrodki pomocy społecznej oraz inne	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb
Ograniczanie zjawiska przemocy poprzez opracowanie i realizację	Opracowywanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych	– liczba zrealizowanych programów korekcyjno – edukacyjnych (edycje);	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, sąd, prokuratura oraz inne	Zadanie o charakterze cyklicznym

działań korekcyjno edukacyjnych	– dla osób stosujących przemoc w rodzinie; Koordynowanie i nadzór nad realizacją programu; Monitoring uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego w trakcie jego realizacji i po zakończeniu programu	– liczba uczestników programów korekcyjno – edukacyjnych (mężczyźni, kobiety); – liczba osób zobowiązanych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym, – liczba osób, które ukończyły program, – liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie		
Zwalczanie zachowań przemocowych w rodzinie	Podjęmowanie czynności prawnych wynikających z przepisów prawa	– liczba interwencji domowych policji w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie, – liczba założonych Niebieskich Kart przez podmioty do tego uprawnione, – liczba spraw skierowanych do sądu/prokuratury,	Policja, PCPR, OIK, ośrodki pomocy społecznej, sąd, prokuratura, placówki oświatowe, ochrona zdrowia, kuratorzy sądowi, inne	Zadania o charakterze ciągłym

		– liczba osób skazanych za przestępstwo z art. 207 kk, – liczba wyroków sądu zobowiązujących do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych, – liczba osób skazanych za przestępstwo z art. 207 kk objętych dozorem kuratorskim		
--	--	--	--	--

Program Korekcyjno – Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie finansowany jest w ramach dotacji celowej z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej.

X. Spis rysunków, tabel i wykresów.

Spis rysunków

Rysunek 1. Cykl przemocy – *str. 5*

Rysunek 2. Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działające na terenie powiatu koneckiego – *str. 11*

Spis tabel

Tabela 1. Liczba Niebieskich Kart w latach 2017 – 2019, rozpatrywanych przez zespoły interdyscyplinarne, w podziale na podmioty je sporządzające – *str. 12*

Tabela 2. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu koneckiego w latach 2017-2019 – *str. 12*

Tabela 3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemu przemocy w rodzinie w poszczególnych gminach powiatu koneckiego w latach 2017 – 2019 – *str. 13*

Tabela 4. Liczba osób doznających przemocy, które zgłosiły się do ośrodków pomocy społecznej, według płci i wieku – *str. 14*

Tabela 5. Liczba uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w latach 2017 – 2020 – *str. 23*

Tabela 6. Liczba osób skazanych za przestępstwo z art. 207 §1 kk, liczba osób skazanych za przestępstwo z art. 207 §1 kk objętych dozorem kuratorskim oraz liczba wydanych wyroków zobowiązujących do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym w latach 2017 – 2019 – *str. 24*

Spis wykresów

Wykres 1. Osoby doznające przemocy w rodzinie w powiecie koneckim ze względu na miejsce zamieszkania – według danych z ośrodków pomocy społecznej w latach 2017-2019 – *str. 15*

Wykres 2. Osoby stosujące przemoc w rodzinie w powiecie koneckim, w podziale na płeć, według danych z ośrodków pomocy społecznej w latach 2017-2019 – *str. 16*

Wykres 3. Osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w podziale na płeć – dane Komendy Powiatowej Policji w Końskich - *str. 17*

Wykres 4. Osoby wobec, których istnieje podejrzenie że są dotknięte przemocą w rodzinie

w podziale na płeć i wiek - według danych z Komendy Powiatowej Policji w Końskich - *str. 17*

Wykres 5. Liczba osób korzystających z poradnictwa świadczonego w PCPR/OIK w Końskich w latach 2017 – 2019 - *str. 19*

Wykres 6. Liczba osób z problemem przemocy w rodzinie, korzystających z poradnictwa świadczonego w PCPR/OIK w Końskich w latach 2017 – 2019 - *str. 20*

Wykres 7. Liczba postępowań z art. 207 kk wszczętych i zakończonych aktem oskarżenia przez Prokuraturę Rejonową w Końskich - *str. 23*

XI. Bibliografia

1. A. M. Basak, *Uwarunkowania przemocy w rodzinie*, „Pedagogika Rodziny” 2012, s. 132
2. strona internetowa <https://opsbemowo.waw.pl/przemoc/osoba-stosujaca-przemoc>, odczyt z dnia 11.12.2020 r

**Program działań
profilaktycznych mających na
celu udzielenie specjalistycznej
pomocy zwłaszcza w zakresie
promowania i wdrażania
prawidłowych metod
wychowawczych w stosunku do
dzieci w rodzinach zagrożonych
przemocą w rodzinie
w powiecie koneckim
na lata
2021 - 2025**

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Podstawy prawne programu.....	5
III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie koneckim	5
IV. Adresaci Programu.....	6
V. Założenia Programu	7
VI. Oczekiwane rezultaty Programu	10
VII. Realizacja Programu	11
VIII. Źródła finansowania	11
IX. Monitoring	12

I. Wprowadzenie

Zasadniczym i najistotniejszym środowiskiem wychowawczym człowieka jest środowisko rodzinne, w którym dziecko rozwija się fizycznie i psychicznie. W rodzinie wpaja się określone normy regulujące zachowanie jej członków oraz role i pozycje wytwarzające wzajemne wymagania i oczekiwania. Dziecko w rodzinie zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja wartości, normy, zasady postępowania, uczy się współdziałania i realizowania indywidualnych potrzeb.

Zgodnie z ustawą z dnia 25 lutego 1964 roku - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku, poz. 1359), małżonkowie są zobowiązani do współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli, a rodzice i dzieci są obowiązani do wzajemnego szacunku i wspierania.

Konwencja o Prawach Dziecka (Dz.U. z 1991 roku, Nr 120, poz. 526) przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych podkreśla, że dziecko ze względu na swoją niedojrzałość fizyczną oraz umysłową wymaga szczególnej opieki i troski, a dla pełnego i harmonijnego rozwoju swej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

Nie we wszystkich rodzinach panują jednak odpowiednie warunki do prawidłowego rozwoju dzieci. Problemy społeczne takie jak: bezrobocie, ubóstwo, nałogi, choroby cywilizacyjne itp., często powodują napięcia i frustracje. Nie wszystkim udaje się zwalczać sytuacje kryzysowe, co może powodować zachowania patologiczne, demoralizujące, przemocowe wśród członków rodziny.

W rodzinach dysfunkcyjnych często dochodzi do przemocy wobec dzieci. Ma ona charakter nie tylko fizycznego karania, ale także znęcania psychicznego, wykorzystywania seksualnego oraz niezaspokajania podstawowych potrzeb dziecka.

Przemoc wobec dziecka to poważny problem społeczny, dlatego **bardzo ważna jest profilaktyka, która pozwala uchronić dziecko przed doświadczeniem przemocy, głównie dzięki popularyzacji wiedzy na jej temat, nauce sposobów rozpoznawania przemocy i wyrabianiu umiejętności przeciwdziałania jej.**

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku, poz. 1876 ze zm.) wskazuje, że pomoc społeczna jest tą dziedziną polityki społecznej państwa, której celem jest umożliwienie osobom i rodzinom

przewycięzania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zawiera preambułę: „dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a szczególnie dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami” oraz wskazuje, że obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacja pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, a także organach administracji rządowej.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na samorząd powiatowy między innymi obowiązek opracowania i realizacji programów służących działaniom profilaktycznym mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych, w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ma więc za zadanie podejmować działania profilaktyczne w zakresie wspierania rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej za pomocą zintegrowanych i interdyscyplinarnych działań, tak aby zmniejszyć lub zapobiec występowaniu niepożądanych zachowań przemocowych w rodzinach, szczególnie wobec dzieci.

Celem niniejszego programu jest opracowanie zestawu działań profilaktycznych, które będą służyć zwiększeniu wiedzy mieszkańców powiatu, szczególnie dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy, a także metod przeciwdziałania temu zjawisku.

Jednym ze sposobów dotarcia do mieszkańców będzie profesjonalizacja kadr pracujących z dziećmi w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Największy efekt podejmowanych w ramach programu działań będzie widoczny

w sytuacji współpracy wielu osób, grup społecznych oraz instytucji i służb wspierających rodziny i dzieci, w tym zaangażowanych w realizację działań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. Podstawy prawne programu

Zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie, oprócz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, regulowane są w kilku aktach prawnych obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej, a także w Konwencji Rady Europy dotyczącej przeciwdziałania przemocy.

Podstawowe akty prawne dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
2. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 20 listopada 1989 roku (Dz. U. z 1991 roku, Nr 120, poz. 526),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 roku, poz. 1876 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 roku, poz. 821 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku, poz. 218 ze zm.).

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie koneckim

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie koneckim została szeroko opisana w Rozdziale III *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021 – 2025*.

Dane pozyskane w celu dokonania diagnozy wskazują, że problem przemocy w rodzinie w powiecie koneckim jest poważny i nie może być marginalizowany.

Liczba interwencji w związku z przemocą w rodzinie rokrocznie maleje, ale wskaźnik liczby dzieci doznających przemocy w rodzinie utrzymuje się na wysokim poziomie.

Szczególnie bolesnym przeżyciem dla dziecka jest doznawanie przemocy ze strony

rodziców lub opiekunów, czyli osób które powinny zapewnić dziecku poczucie bezpieczeństwa. W literaturze możemy spotkać się z pojęciem „syndromu dziecka maltretowanego”, jako określenie szeregu następstw fizycznych i psychicznych, powstałych w wyniku złego traktowania dziecka. Dzieci doświadczające przemocy fizycznej mają często widoczne obrażenia cielesne. Od strony psychicznej i emocjonalnej, bezpośrednią reakcją dziecka na zachowania krzywdzące jest: wzrost agresji wobec innych osób, niska samoocena, brak poczucia własnej wartości, emocjonalna labilność, nieumiejętność wchodzenia w relacje interpersonalne, wrogość do otoczenia. Dzieci krzywdzone często są opisywane jako niezdolne do rozluźnienia, bez poczucia humoru, krnąbrne, przyjmują postawę zimnego wyczekiwania lub wzmożonej czujności. Niektóre z nich przejawiają postawę zdecydowanie wycofującą, są depresyjne, ze skłonnością do izolacji, nie odczuwają przynależności uczuciowej z osobami bliskimi.

Młodzież doznająca agresji w domu często ratuje się ucieczką, przeżywa również wiele innych problemów psychologicznych takich jak: słabo rozwinięte poczucie własnej tożsamości, brak akceptacji własnej osoby, poczucie bezsensu, depresja, myśli samobójcze, problemy z narkotykami i alkoholem. Często dochodzą do tego problemy z nauką i z promocją do następnej klasy oraz kłopoty z prawem. (I. Pospiszył: Przemoc w rodzinie. Wyd. WSiP, Warszawa 1994).

Z powyższego możemy wywnioskować, że przemoc w środowisku rodzinnym wywiera istotny wpływ na rozwój psychiczny, emocjonalny i fizyczny dziecka. Zasadne jest zatem podejmowanie działań w zakresie propagowania prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich, sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie, nawiązywania pozytywnych relacji między partnerami.

IV. Adresaci Programu

Niniejszy program adresowany jest do:

1. rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie,
2. rodzin zastępczych sprawujących pieczę nad nieletnimi,
3. dzieci wychowujących się w rodzinach zagrożonych przemocą,
4. dzieci będących ofiarami przemocy w rodzinie,
5. przedstawicieli instytucji i służb wspierających dziecko i rodzinę,
6. społeczności lokalnej.

V. Założenia Programu

1. Cele Programu i zadania

Cel główny:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w powiecie koneckim poprzez wspieranie i podejmowanie działań profilaktycznych wobec rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy, w szczególności w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Cele szczegółowe:

- 1. Zwiększenie świadomości społecznej wśród mieszkańców powiatu, dotyczącej zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie poprzez organizowanie akcji i kampanii informacyjnych.**

Zadania:

- organizowanie akcji informacyjnych skierowanych do mieszkańców powiatu koneckiego dotyczących problematyki przemocy w rodzinie i metod jej przeciwdziałania (rozpowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – ulotek, broszur, plakatów, czasopism, publikacji, itp.),
- prowadzenie kampanii społecznych poświęconych problematyce przemocy w rodzinie w ramach Koneckich Dni Profilaktyki oraz włączanie się w akcję „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem” poprzez oferowanie osobom zainteresowanym specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, z zakresu uzależnień, informacyjno - socjalnego),
- upowszechnianie w siedzibie oraz na stronie internetowej PCPR w Końskich informacji o instytucjach pomocowych, placówkach, organizacjach pozarządowych działających na rzecz pomocy dziecku, rodzinie i przeciwdziałających przemocy.

Wskaźniki:

- liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - ulotki, broszury, plakaty, czasopisma, publikacje, itp.
- liczba przeprowadzonych kampanii społecznych poświęconych problematyce przemocy w rodzinie oraz liczba kampanii, w które włącza się PCPR/OIK,

-
- liczba upowszechnionych informacji o instytucjach pomocowych działających na rzecz pomocy dziecku, rodzinie i przeciwdziałających przemocy, w tym informacje dotycząca świadczonego przez PCPR/OIK poradnictwa (grafik).

2. Promocja postaw wolnych od przemocy w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych z terenu powiatu koneckiego.

Zadania:

- prowadzenie w szkołach i placówkach opiekuńczo – wychowawczych z terenu powiatu koneckiego warsztatów/spotkań z zakresu szeroko pojętej profilaktyki (zakres tematyczny: komunikacja, współpraca, asertywność, rozwiązywanie konfliktów, agresja i przemoc rówieśnicza, tolerancja, itp.).

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych w szkołach i placówkach z terenu powiatu koneckiego warsztatów/spotkań profilaktycznych.

3. Promocja prawidłowych metod wychowawczych wśród rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy, opiekunów pełniących funkcję rodzin zastępczych.

Zadania:

- prowadzenie warsztatów/spotkań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy (zakres tematyczny: komunikacja, rozwiązywanie konfliktów, przemoc domowa, demoralizacja, agresja, itp.) oraz szkoleń dotyczących psychologicznych aspektów wychowania i opieki,
- podejmowanie inicjatyw służących budowaniu prawidłowych postaw rodzicielskich,
- udzielanie poradnictwa pedagogicznego i psychologicznego dla osób pełniących funkcję rodzin zastępczych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych,
- udzielanie informacji i poradnictwa w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w tzw. namiocie profilaktycznym podczas imprez okolicznościowych organizowanych na terenie powiatu.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych warsztatów/spotkań/szkoleń dla rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy, opiekunów pełniących funkcję rodzin zastępczych,
- liczba podejmowanych inicjatyw służących budowaniu prawidłowych postaw rodzicielskich,
- liczba udzielonych porad pedagogicznych i psychologicznych,
- liczba imprez organizowanych na terenie powiatu, podczas których promowano prawidłowe metody wychowawcze.

4. Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i zagrożonym przemocą w rodzinie.**Zadania:**

- działania interwencyjne wobec rodzin, w których wystąpiło zjawisko przemocy domowej,
- zapewnienie specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, informacyjno - socjalnego) dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz dla osób, co do których istnieje podejrzenie że są osobami doznającymi przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba interwencji u rodzin w związku z wystąpieniem przemocy domowej,
- liczba udzielonych porad specjalistycznych dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz dla osób, co do których istnieje podejrzenie, że są osobami doznającymi przemocy w rodzinie.

5. Podnoszenie kompetencji i profesjonalizmu osób zajmujących się problemem przemocy w rodzinie w powiecie koneckim w zakresie zwiększania ich kompetencji zawodowych, poszerzania wiedzy, wymiany doświadczeń oraz budowania relacji pomiędzy różnymi służbami pomocowymi.**Zadania:**

- organizowanie szkoleń dla różnych grup zawodowych zajmujących się problemem przemocy w rodzinie w powiecie koneckim (pracowników socjalnych, policjantów, kuratorów sądowych, pracowników placówek opiekuńczo – wychowawczych, nauczycieli, pedagogów oraz innych, w zależności od potrzeb) w celu podniesienia wiedzy w zakresie profilaktyki przeciwdziałania przemocy,

-
- uczestnictwo kadry PCPR w szkoleniach dotyczących przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych szkoleń dla kadr zajmujących się problemem przemocy w rodzinie,
- liczba szkoleń z zakresu przemocy w rodzinie, w których wzięła udział kadra PCPR.

VI. Oczekiwane rezultaty Programu

Przewidywane rezultaty realizacji programu:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie przez dzieci i młodzież wiedzy na temat przemocy i agresji,
- zwiększenie przez dzieci i młodzież umiejętności korzystania z pomocy innych,
- dostarczenie rodzicom i opiekunom wiedzy na temat prawidłowych metod wychowawczych,
- wzmocnienie rodzin w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi,
- wzrost wiedzy i umiejętności rodziców i opiekunów w prawidłowym funkcjonowaniu i radzeniu sobie z trudnościami wychowawczymi,
- podniesienie wśród lokalnej społeczności poziomu wrażliwości na wszelkie przejawy przemocy,
- podniesienie wśród lokalnej społeczności poziomu wiedzy na temat skutków przemocy w rodzinie,
- wzrost kompetencji i profesjonalizmu kadr zajmujących się problemem przemocy w rodzinie w powiecie koneckim oraz nawiązanie współpracy pomiędzy służbami i instytucjami z terenu powiatu koneckiego działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VII. Realizacja Programu

1. Okres realizacji Programu

Program działań profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie koneckim będzie realizowany w latach 2021 – 2025.

2. Realizatorzy Programu

Realizatorem *Programu* jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich.

Realizacja założeń programowych wymaga współpracy wielu podmiotów. Przewiduje się podjęcie starań w celu pozyskania do jego realizacji następujących służb i instytucji z terenu powiatu koneckiego:

- ośrodki pomocy społecznej,
- policja,
- Sąd Rejonowy w Końskich,
- Prokuratura Rejonowa w Końskich,
- placówki oświatowe,
- podmioty prowadzące działalność leczniczą,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Końskich,
- Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Końskich,
- zespoły interdyscyplinarne,
- placówki opiekuńczo – wychowawcze z terenu powiatu koneckiego,
- organizacje pozarządowe,
- gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

W ramach realizacji programu przewiduje się również współpracę z innymi instytucjami, stowarzyszeniami oraz organizacjami pozarządowymi spoza terenu powiatu koneckiego.

VIII. Źródła finansowania

Program będzie realizowany ze środków własnych Powiatowego Centrum Pomocy

Rodzinie w Końskich oraz w miarę możliwości - środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

IX. Monitoring

Monitoring *Programu* będzie prowadzony corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich na podstawie danych własnych, ewentualnie danych pozyskanych od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program powinien określać cele i rodzaje działań powiatu koneckiego w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Uchwałą Nr XIII/72/2015 Rady Powiatu w Końskich z dnia 30 grudnia 2015 roku uchwalono Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2015 – 2020. Wobec zakończenia okresu obowiązywania ww. uchwały, konieczne jest przyjęcie Programu na kolejny okres.

Projekt Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koneckim na lata 2021 – 2025 został poddany konsultacjom przewidzianym w art. 19 pkt.1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.).

Wobec powyższego zasadne jest podjęcie niniejszej uchwały.